

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΣ΄ ΛΟΥΚΑ

Μνεΐα τῆς τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου Παραβολῆς

Εἰκονογραφικὸν σχέδιον, διὰ χειρὸς
Φωτίου Κόντογλου († 1965).

Κοντάκιον.

Ἦχος δ΄. Ἰεπεφάνης σήμερον.

Φαρισαίου φύγωμεν ὑψηγορίαν, καὶ Τελώνου μάθωμεν, τὸ ταπεινὸν ἐν στεναγμοῖς, πρὸς τὸν Σωτῆρα κραυγάζοντες· Ἰλαθι μόνε, ἡμῖν εὐδιάλλακτε.

Ἔτερον.

Ἦχος γ΄. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Στεναγμοὺς προσοίσωμεν, τελωνικοὺς τῷ Κυρίῳ, καὶ Αὐτῷ προσπέσωμεν, ἁμαρτωλοὶ ὡς Δεσπότη· θέλει γάρ, τὴν σωτηρίαν πάντων ἀνθρώπων· ἄφεισιν παρέχει πᾶσι μετανοοῦσι· δι' ἡμᾶς γὰρ ἐσαρκώθη, Θεὸς ὑπάρχων Πατρὶ συνάναρχος.

Στίχοι.

Φαρισαῖζων, Ἱεροῦ μακρὰν γίνου·
Χριστὸς γὰρ ἔνδον, ὦ ταπεινοὺς δεκτέον.

Τῆ Κυριακῆ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου

(Β΄ Τιμ. γ΄ 10-15· Λουκ. ιη΄ 10-14)

Αἴρεσις παλαιὰ καὶ ἐπίσημος μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἦσαν οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες, πονηροὶ ὄντες καὶ ὑποκριταί, τὰς μὲν κακίας αὐτῶν ἔκρυπτον, πᾶσαν δὲ ὑποκριτικὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐδημοσίεον, ποιοῦντες πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις (Ματθ. κγ΄ 5), διὸ καὶ ἐνομίζοντο ὑπὸ πάντων ἐνάρετοι καὶ δίκαιοι, καὶ κατὰ τὴν φαινομένην τῆς ζωῆς ἀγιότητα, κεχωρισμένοι τῶν λοιπῶν, ὅπερ δηλοῖ καὶ τὸ ὄνομα Φαρισαῖος.

Εἷς ἐναντίας οἱ Τελῶναι, τοῦτέστιν οἱ ἀγοράζοντες τοὺς βασιλικοὺς φόρους, ἐπειδὴ εἰσπράττοντες αὐτοὺς ἐποίουν πολλὰς ἀδικίας καὶ ἀρπαγὰς δι' αἰσχροκέρδειαν, διὰ τοῦτο πάντες ἐλογίζοντο αὐτοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀδίκους.

Κατὰ τὴν τότε οὖν κοινὴν γνώμην, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἓνα Φαρισαῖον, σημαίνοντα τὸν ἐνάρετον, καὶ ἓνα Τελῶνην, δηλοῦντα τὸν ἁμαρτωλόν, ἐδίδαξε παραβολικῶς τῆς ὑπερηφανείας τὴν βλάβην καὶ τῆς ταπεινοφροσύνης τὴν ὠφέλειαν.

Ἐπειδὴ δέ, μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐμβαίνομεν εἰς τὸ στάδιον τῆς Ἁγίας Τεσσαροκοστῆς καὶ εἰς τοὺς πνευματικοὺς τῆς ἀρετῆς ἀγῶνας, καὶ ἐπειδὴ πρῶτον ὄπλον πρὸς ἀρετὴν ἐστὶν ἡ ταπεινῶσις, καθὼς ἐξ ἐναντίας ἡ ὑπερηφάνεια μέγιστον ἐμπόδιον εἰς αὐτήν, διὰ τοῦτο οἱ θεῖοι Πατέρες τὰς μὲν ἑβδομάδας ταύτας ἐπενόησαν ὡς προετοιμασίαν ἡμῶν εἰς τοὺς εἰρημένους ἀγῶνας, δι' ἣν καὶ τὴν παροῦσαν ἑβδομάδα ἐκάλεσαν Προφωνήσιμον, ὡς προλέγουσαν τρόπον τινὰ καὶ κηρύττουσαν, ὅτι ἤγγικε τῆς νηστείας ὁ καιρὸς· τὴν δὲ ἀνάγνωσιν τῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου παραβολῆς ἔταξαν σήμερον, διδάσκοντες ἡμᾶς δι' αὐτῆς ἵνα μὴ ἐπαιρώμεθα, ὅταν πράττωμεν τὸ καλόν, μηδὲ καυχώμεθα δι' αὐτό, ὡς ὁ μέγιστος Φαρισαῖος· ἀλλὰ, μαθόντες ἐκ τοῦ παραδείγματος ἐκείνου, ὅτι ὁ καπνὸς τῆς οἰήσεως καὶ τῆς καυχήσεως ἢ δυσωδία διώκει τὴν Χάριν τοῦ Πνεύματος καί, ἀπογυμνοῦσα τὸν ἄνθρωπον πάσης ἀρετῆς, κρημνίζει αὐτὸν εἰς τοῦ ἄδου τὰ βάραθρα, δεώμεθα μετὰ συντετριμμένης καρδίας τοῦ Θεοῦ, μιμούμενοι τοῦ Τελώνου τὴν ταπεινῶσιν, ἥτις –κἄν ἁμαρτωλὸς ὑπάρχη ὁ ἄνθρωπος, κἄν εἰς ἔσχατα περιπέσῃ κακά, δικαιοῖ αὐτὸν καὶ εἰς ὕψος ἀναβιβάζει μέγα.

